

4.2.3 Účast v dalším profesním vzdělávání podle jeho formy

Profesní rozvoj učitelů se může realizovat prostřednictvím běžných seminárních forem dalšího profesního vzdělávání nebo formou méně formalizovaných, intenzivnějších edukačních forem. V rámci sledování různých forem dalšího profesního vzdělávání se ve výkladu nejprve zaměříme na kurzy, semináře a exkurze, tedy běžné seminární formy profesního rozvoje (viz [dotazník pro učitele](#)⁵¹, otázka 21, část I.).

Kurzy a semináře (např. k vyučovanému předmětu, metodám výuky a/nebo k dalším tématům souvisejícím se vzděláváním) navštěvoval v ČR vyšší podíl učitelů působících v základních školách (71 %) než učitelů v gymnáziích (62 %). Rovněž **exkurze či hospitace v jiných školách** uvedl větší podíl učitelů působících v základních školách (15 %) než v gymnáziích (11 %). Oproti mezinárodnímu průměru se obě tyto skupiny respondentů v ČR liší zejména v účasti na **pedagogických konferencích**. Shodně uvedly o polovinu nižší podíl účasti (22 %, resp. 23 %), než jaký byl shledán v mezinárodním průměru (44 %).

Nyní se zaměříme na využívání intenzivnějších forem dalšího vzdělávání a profesního rozvoje (viz [dotazník pro učitele](#)⁵², otázka 21, část II.).

Zatímco mezi učiteli **v základních školách v ČR** byla v posledním roce od doby sběru dat z uvedených forem jednoznačně nejčastější účast v systému mentoringu nebo vzájemných konzultací či hospitací v rámci formálně nastaveného systému práce ve škole (37 % oproti 18 % a méně v ostatních formách), mezi učiteli **v gymnáziích** je v ČR účast v jednotlivých intenzivnějších formách mnohem vyrovnanější (17 % – 23 %). **Ve srovnání s mezinárodním průměrem** byli v ČR **učitelé v základních školách** častěji zapojeni do mentoringu či formálních konzultací či hospitací ve škole a ve srovnatelné míře se účastnili kvalifikačních programů. Přibližně dvakrát nižší je však jejich zapojení do skupiny učitelů orientované na profesní rozvoj svých členů a do individuálního či skupinového výzkumu. Učitelé, kteří v ČR působí ve **víceletých gymnáziích**, uvedli s mezinárodním průměrem srovnatelnou míru účasti ve kvalifikačních programech, účast v ostatních formách dalšího profesního vzdělávání však byla již nižší (nejvýrazněji to platí opět pro zapojení do skupiny učitelů orientované na profesní rozvoj svých členů a do individuálního či skupinového výzkumu).

Odlíšnosti mezi učiteli v ČR v závislosti na délce praxe a na vyučovaných předmětech

Při sledování rozdílů mezi učiteli s různě dlouhou praxí a učiteli různých předmětových skupin se zaměříme již pouze na intenzivnější formy dalšího profesního vzdělávání. Zatímco účast v **kvalifikačních programech** se zvyšující se délkou praxe klesá, účast ve **skupině učitelů vytvořené za účelem profesního rozvoje** naopak mírně stoupá. V účasti v **individuálním nebo skupinovém výzkumu** nejsou mezi učiteli s různě dlouhou zkušeností výrazné rozdíly. Do **mentoringu a vzájemných hospitací** pak byli nejčastěji zapojeni učitelé s praxí maximálně 4 roky a s praxí 20 let a více, nejméně často pak učitelé s praxí 5–9 let.

S ohledem na dělení podle předmětových skupin najdeme mezi učiteli výraznější rozdíly zejména v účasti na **mentoringu a/nebo vzájemných hospitací a konzultací**, a sice v rámci formálně nastaveného systému ve škole. Uvedlo ji 41 % učitelů českého jazyka oproti 32 % učitelů

⁵¹ Dotazník je možné stáhnout spolu s daty pod odkazem ve složce „TALIS2013_učitelé“.

⁵² Dotazník je možné stáhnout spolu s daty pod odkazem ve složce „TALIS2013_učitelé“.